



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 459
Tarih : 04.01.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun bazı maddelerinde değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Berdan ÖZTÜRK
Ağrı Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	-Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	04 Şubat 2016		E.No: 2/602	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
me	re	k.v.	no	mm
TBMM BAŞKANI	me			

508/5

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
04 Ocak 2015
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
04 Ocak 2016
No : 16033

GENEL GEREKÇE

Avrupa'da Hasta Haklarının Geliştirilmesi Bildirgesi'nde (Amsterdam 1994) "Hastalar yaşamlarının son döneminde insanca bakılıp, onurlu bir şekilde ölme hakkına sahiptirler" denilerek hasta haklarının önemine vurgu yapılmıştır.

Dünya Tabipler Birliği Hasta Hakları Bildirgesi'nde (1981) "Her hastanın onurlu bir şekilde ölmeye hakkı olduğunu" belirtmiştir.

Ayrıca Birleşmiş Milletler'in 09.12.1988 tarihli "Herhangi biçimde alıkonulan ya da hapsedilen tüm kişilerin korunması için ilkeler manzumesi", 14.12.1990 tarihli "Mahpusların Islahı için Temel İlkeler" ve yine 14.12.1990 tarihli "Asgari Standart Kuralları" gibi ilke, standart ve belgeler ile hasta mahpusların haklarına ilişkin önemli uluslararası kurallar tanımlanmıştır.

Yaşanan duyarsızlıklardan ve/veya yasalardaki muğlak tanımlardan dolayı bugün işkence ve kötü muameleden, sevk ve sürgünlere kadar bir çok problem yaşanan Türkiye hapishanelerinde hasta tutuklu ve hükümlü sayıları her gün artarken diğer yandan da tutukluluk halleri insanlık onuru hiçe sayılarak adeta işkenceye dönüşmüştür. Yasalarda yapılan düzenlemeler hiçbir sorunu çözmediği gibi keyfiyetçi uygulamalara açık bir hal almış olduğundan Ceza Muhakeme kanununda acilen değişiklik yapılması kaçınılmaz olmuştur.

Yapılan tespitlere göre ulaşılabilen 309 hasta tutukludan 50'sinin ilgili sağlık kurullarından aldıkları sağlık raporları incelemeye alınmış, durumları hakkında tespitler yapılmıştır. Ancak hasta tutuklu/mahkumlar ile ilgili duyarsızlık halen devam etmekte, bu insanlar "son nefeslerini yakınlarının yanında verme hakkından" mahrum bırakılarak, cezaevlerinin kötü şartlarında ölüme terk edilmektedirler.

5275 Sayılı Kanunda değişiklikler yapılmış ve 6291 Sayılı Kanun kabul edilmiştir. Bu Kanun ile gerçekleştirilen en önemli değişikliklerden birisi 5275 Sayılı Kanunun hasta mahpusların infazının geri bırakılması ile ilgili 16. Maddesinde yapılan değişiklik olmuştur. Yapılan değişiklikle, bu kanun maddesinin 2. Fıkrasında geçen "Mahkumun hastalığının hayatı için kesin bir tehlike teşkil etmesi durumunda, hapis cezasının infazının iyileşinceye kadar geri bırakılması" hükmüne, 5. Fıkra eklenerek, "Ağır bir sakatlık veya hastalık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında **hayatını yalnız idame ettirememesi durumunda** infaz ertelenebilir" şeklinde düzenlenmiştir.

Yapılan değişiklik iki yönde eksik ve dolayısıyla yetersizdir. Kanun değişikliği metninde 16. Maddenin 3. Fıkrasında belirlenen usule göre Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen ya da Adalet Bakanlığı'na belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurulları tarafından düzenlenip Adli Tıp Kurumu'nun onayladığı rapor üzerine infazın geri bırakılabileceği belirtilmektedir. Ancak Adli Tıp Kurumu'nun ölümcül hastalar için bile raporlarını geciktirmekte olduğu, tutuklu/mahkumların durumu ile örtüşmeyen, yanlı, siyasi kararlara imza atabildiği görülmüştür. Adli Tıp Kurumu aldığı bilimsellikten uzak, taraflı, siyasi kararlara hasta tutuklu ve mahkumların zorlu şartlarını daha da ağırlaştırmaktadır. Oysa ki tutukluluk hali bir ceza değil, önlemdir.

16'ncı maddenin 3'üncü fıkrasında düzeltme yapılarak Adalet Bakanlığı'nın belirlediği tam teşekküllü hastanelerin **sağlık kurullarının raporlarının yeterli olması, ayrıca Adli Tıp Kurumunun onayının istenmemesi** gerekmektedir. Bu prosedürel işlemleri kısaltacak, Adli Tıp Kurumu'nun keyfi uygulamalarını kısıtlayacaktır. 3. Fıkra da düzeltme yapmadan eklenen 5. Fıkranın uygulamada fazla bir karşılığı olmayacaktır.

Eğer Adli Tıp Kurumu'nun onayı muhakkak istenecekse bu **kurumun özerkliğinin** sağlanması gerekmektedir. Ancak böylelikle tam nesnel ve bilimsel çalışması, rapor üretmesi sağlanabilir.

Yine yapılan değişiklik ile **“toplum güvenliği”** kıtası getirilmiştir. Buna göre; bir hasta mahkumun, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği Adli Tıp raporuyla sabit olsa dahi, **“toplum güvenliği”** için tehlikeli bulunması durumunda tahliyesi gerçekleşmeyebilecektir. Toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturma kriterleri Cumhuriyet Savcılarına bırakılmıştır. Oysa ki bir tutuklu ya da hükümlünün toplum güvenliği yaratıp yaratmadığına mahkemeler karar verebilir. Bu nedenle keyfiyete açık bir durum söz konusudur.

Tutuklu ve hükümlüler, devletin tutsağı değildir tam tersi devlete emanet edilmişlerdir. Can güvenliklerinin, yaşam haklarının sağlanması devletin asli ve birincil görevidir. AİHM kararı da dikkate alınarak bu insanlık sorunu ivedi olarak çözümlenmelidir.

İlaveten cezaevlerinde tutuklu/hükümlü olan ancak sağlık durumu cezaevlerinde kalmaya uygun olmayan tüm hastaların en temel insanlık hakkı olan **“yaşam hakkı”** na saygı gösterilmelidir.

“Hayatını yalnız idame ettirememesi durumunda” ve “toplum güvenliği” kıtaslarının kaldırılarak

- Hükümlü ise cezasının infazının iyileşene dek ertelenmesi,
- Tutuklu ise salıverilerek tutuksuz yargılanmasının **kayıtsız şartsız** önünün açılması

ve **sağlık kurullarının raporlarının yeterli olması, ayrıca Adli Tıp Kurumunun onayının istenmemesi** amacıyla işbu kanun teklifimi sunuyorum.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde metninde “ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında **hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen** mahkumlardan” bahsedilmektedir. Ağır hasta olduğu halde ceza kurumunda hayatını yalnız idame ettirebilen mahpusların varlığı bir gerçektir. Bu nedenle mahpusun cezasının ertelenmesi, tutuklunun ise tutuksuz olarak yargılanabilmesi için “**ağır hastalık veya sakatlık**” ifadesi yeterli olmalı, başka herhangi bir kriter aranmamalıdır.

Bir kişinin “ **Toplum güvenliği açısından tehlike yaratıp yaratmadığı**”na savcılar değil, yargılama sonucunda mahkemeler karar verebilir. Bu ifade, keyfi uygulamalara ve genelde mahkum/tutuklu aleyhinde, olumsuz kararlara sebebiyet verebilecek muğlak bir ifadedir. Bu nedenle bu ibarenin madde metninden çıkartılması gerekmektedir.

MADDE 2- Madde metninde “**Adli Tıp Kurumu tarafından düzenlenen ya da Adalet Bakanlığı’na belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurulları tarafından düzenlenip Adli Tıp Kurumu’nun onayladığı rapor üzerine**” infazın geri bırakılabileceği belirtilmektedir.

Bu bir bakıma; Bakanlığın belirlediği tam teşekküllü hastanelerin düzenlemiş oldukları raporların, Adli Tıp Kurumunca kontrolden geçmesi anlamına gelmekte, Bakanlık kendi belirlemiş olduğu hastanelere güvensizlik sergilemektedir. Hastanelerden, bilimsel ya da idari anlamda bir üstünlüğü olmayan Adli Tıp Kurumu’na verilen bu ayrıcalık kaldırılmalı, Bakanlıkça belirlenen hastanelerin sağlık kurullarının vermiş olduğu raporlar geçerli ve yeterli olmalıdır. Böylelikle ceza infaz kurumunda geçirdikleri her saniye kendileri için fiziksel ve manevi işkence olan hasta mahpusların salıverilme işlemleri daha hızlı gerçekleştirilmiş, bürokratik işlemlerin yavaşlığı nedeniyle yaşanabilecek üzücü olayların önüne geçilmiş olacaktır.

MADDE 3- Bu hüküm yürürlük maddesidir.

MADDE 4- Bu hüküm yürütme maddesidir.

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNUN BAZI
MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 13.12.2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 6. fıkrasında geçen "*ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen*" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 2- 13.12.2004 tarih ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesinin 3. fıkrasında geçen "*Adli Tıp Kurumundan alınan veya*" ile "*Ali Tıp Kurumunca onaylanan*" ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.